

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Dato: 8. juni 2011
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2011-730-1363
Dok.: EHL41231

KOMMENTERET HØRINGSOVERSIGT

vedrørende

forslag til lov om ændring af straffeloven

(Skærpede straffe for hjemmerøveri og organiseret indbrudskriminalitet)

1. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Lovforslaget har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, samtlige byretter, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, HK-Landsklubben Danmarks Domstole, Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Foreningen af Offentlige Anklagere, Politiforbundet i Danmark, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Datatilsynet, Det Kriminalpræventive Råd, Advokatrådet, Danske Advokater, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Institut for Menneskerettigheder, Amnesty International, Retspolitisk Forening, Kriminalpolitisk Forening (KRIM) og Retssikkerhedsfonden.

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra:

Østre Landsret, byretterne, Den Danske Dommerforening, Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Foreningen af Offentlige Anklagere, Datatilsynet, Det Kriminalpræventive Råd, Danske Advokater, Landsforeningen af Forsvarsadvokater og Institut for Menneskerettigheder

Justitsministeriets kommentarer til høringssvarene er anført i kursiv.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

2. Høringssvarene

2.1. Generelt

Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Foreningen af Offentlige Anklagere og Datatilsynet har ingen bemærkninger til lovforslaget.

Østre Landsret og byretterne kan tilslutte sig Den Danske Dommerforenings høringssvar, jf. nedenfor.

Den Danske Dommerforening bemærker, at spørgsmålet om skærpede straffe for de pågældende typer kriminalitet først og fremmest er et spørgsmål af retspolitisk karakter, hvorfor foreningen ikke finder anledning til direkte at fremkomme med bemærkninger til det foreslåede strafniveau, jf. dog nedenfor i pkt. 2.2 om skærpede straffe for hjemmerøveri.

Foreningen anfører, at sager om hjemmerøverier i dag sædvanligvis behandles som domsmandssager. Forslaget indebærer, at sager om hjemmerøverier, hvor tiltalte nægter sig skyldig, fremover skal behandles som nævningesager på grund af længden af den foreslåede normalstraf. Nævningesager er efter deres karakter betydeligt mere ressourcekrævende end almindelige domsmandssager, og forslaget vil derfor alt andet lige kræve yderligere ressourcer til domstolene.

Foreningen har erfaret, at en del af ”tryghedspakken” indebærer, at politiets indsats mod tyverier og hjemmerøverier skal forstærkes, og at politiet i den anledning vil blive tilført yderligere midler. Foreningen skal derfor understrege, at det er afgørende, at også domstolene sikres de fornødne ressourcer til effektivt at behandle de pågældende sager, både som følge af den forventede nævningesagsbehandling og som følge af et forventet øget antal sager.

Justitsministeriet kan oplyse, at domstolenes samlede økonomiske rammer efter udgangen af 2011 vil blive fastlagt i forbindelse med efterårets forhandlinger om finansloven for 2012.

Det er **Det Kriminalpræventive Råds** generelle opfattelse, at det ikke kan afvises, at strengere straf på et område, hvor der er tale om en planlagt handling, kan have en generalpræventiv virkning. Rådet skal imidlertid foreslå, at strafskærpelserne følges op af initiativer på forebyggelsesområdet. Undersøgelser viser, at adskillige hjemmerøvere er ganske

unge mennesker på 16 til 18 år. Rådet skal derfor anbefale, at der sættes mere effektivt ind for at forhindre, at unge kommer ind i en udvikling, der ender med et hjemmøveri.

Regeringen fremlagde i oktober 2009 udspillet ”Mere konsekvens, opfølgning og omsorg – en markant styrket indsats mod ungdomskriminalitet”. Formålet med udspillet var et ønske fra regeringen om, at bekæmpe ungdomskriminalitet mere aktivt, både for at sikre samfundet mod vold, tyveri og anden kriminalitet og for at give de unge en hjælpende hånd til en bedre fremtid.

I udspillet indgår en lang række kriminalpræventive tiltag samt en række tiltag, der sigter mod en mere konsekvent reaktion over for unge, der begår kriminalitet. En oversigt over tiltagene og status for implementeringen heraf fremgår af Justitsministeriets svar af 6. juni 2011 på spørgsmål nr. 858 (Alm del) fra Folketingets Retsudvalg.

Det Kriminalpræventive Råd konstaterer, at man for at finansiere lovforslaget har besluttet, at brugen af samfundstjeneste skal udvides inden for varsomhedsområdet. Rådet ser med tilfredshed på denne udvidelse af domstolens muligheder for at give samfundstjeneste til egnede personer, da recidivet for personer idømt samfundstjeneste er lavere end for personer idømt ubetinget fængselsstraf.

Danske Advokater bemærker generelt i forhold til lovgivningsprocessen, at fremgangsmåden, hvor centrale økonomiske reformer kobles sammen med en række markante stramninger på det retspolitiske område, efter Danske Advokaters opfattelse er dybt problematisk. Sådanne initiativer bør være baseret på grundige forarbejder og velovervejede argumenter for og imod. En høring, efter at lovforslaget er fremsat, bliver meget kort, og den politiske beslutning er reelt set truffet på forhånd.

Landsforeningen af Forsvarsadvokater kan ikke anbefale forslaget og bemærker, at lovforslaget er fremkommet i forbindelse med forhandlinger om at forringe efterlønnen, og at lovforslaget er en del af en uheldig udvikling, hvor man som signalpolitik og uden saglig begrundelse skærper straffene på forskellige områder uden at gennemtænke en sammenhængende kriminalpolitik på trods af, at strengere straffe har meget begrænset hvis overhovedet nogen effekt på kriminaliteten. Landsforeningen anfører hertil, at overbelægningen i fængslerne skyldes de strafskærper, der er gennemført i de foregående år.

Om baggrunden for lovforslaget henvises til pkt. 1, 2.2 og 3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Høringsfristen i forbindelse med lovforslaget har været kort, men alle indkomne høringsvar vil blive sendt til Folketinget, inden lovforslaget skal førstebehandles.

Det er **Institut for Menneskerettigheders** opfattelse, at det af retssikkerhedsmæssige hensyn er vigtigt, at der sker en tilpasning af strafniveauet, således at dette fastsættes i forhold til andre forbrydelser af samme karakter, men også i forhold til andre typer af forbrydelser. En markant forhøjelse af straffen på ét område vil således kunne have en afsmitende virkning på hvilken straf, som forekommer at være rimelig (eller urimelig) i forhold til andre typer af forbrydelser. På denne baggrund er det instituttets opfattelse, at det havde været at foretrække, at yderligere straffskærpelse afventede Straffelovrådets udtalelse vedrørende rådets kommissorium af 14. august 2009, hvorefter rådet anmodes om at vurdere det principielle spørgsmål om, på hvilken måde lovgivers ønske om at tilkendegive, hvordan straffen for visse lovovertrædelser bør være i typesituationer, mest hensigtsmæssigt kan udtrykkes i lovgivningen med respekt for domstolens rolle som den dømmende magt.

Det forhold, at Straffelovrådet er anmodet om at vurdere det pågældende principielle spørgsmål, betyder efter Justitsministeriets opfattelse ikke, at lovgivningsmagten i mellemtiden bør afholde sig fra ethvert lovgivningsmæssigt initiativ, som vedrører straffastsættelse mv.

Samtidigt finder Institut for Menneskerettigheder anledning til at gøre opmærksom på, at såfremt der er tale om personer under 18 år, bestemmer FN's Børnekonvention, at arrestation, tilbageholdelse eller fængsling kun må bruges som en sidste udvej og for det kortest mulige passende tidsrum, samt at et barn, der er berøvet friheden, skal holdes adskilt fra voksne, medmindre en sådan adskillelse ikke anses at tjene barnets bedste interesse.

Som det fremgår af lovforslagets bemærkninger, vil fastsættelsen af straffen i de enkelte tilfælde fortsat bero på domstolens konkrete vurdering af samtlige omstændigheder i sagen. Som anført vil det angivne strafniveau således kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpelse eller formildende omstændigheder, jf.

herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10, herunder bestemmelsen i § 82, nr. 1, hvorefter det ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå som en formildende omstændighed, at gerningsmanden ikke var fyldt 18 år, da gerningen blev udført.

2.2. Skærpede straffe for hjemmerøveri

Den Danske Dommerforening henleder opmærksomheden på, at med forslaget om, at normalstraffen for hjemmerøveri som udgangspunkt skal være 5 år, vil straffen herfor nærme sig udgangspunktet for straffen for f.eks. forsøg på manddrab, der efter praksis er ca. 6 års fængsel. Dette må give anledning til overvejelser om, hvorvidt forslaget indebærer en ”ubalance” i forhold til sanktionspraksis efter straffeloven i øvrigt, men lovforslaget ses ikke at indeholde overvejelser herom. Foreningen skal derfor foreslå, at dette spørgsmål, inden ændringerne vedtages, forelægges Straffelovrådet med henblik på en nærmere gennemgang i lyset af det anførte.

Danske Advokater bemærker, at Rigsadvokaten i sin redegørelse fra oktober 2009 om strafniveauet i sager om røveri begået i private hjem ikke fandt behov for yderligere initiativer til sikring af en skærpet strafferetlig vurdering på området.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Pia Christmas-Møller har som led i aftalen fra maj 2011 om en styrket indsats mod kriminelle bander og organiseret indbrudskriminalitet samt styrket indsats for at beskytte ofre mv. besluttet, at straffen for hjemmerøveri fordobles, så normalstraffen som udgangspunkt vil være 5 års fængsel.

Som anført i bemærkningerne til lovforslaget ser regeringen med stor alvor på røverier begået i private hjem. Det skyldes, at der er tale om en forbrydelse, som i sagens natur kan udgøre en meget voldsom belastning for ofrene. Et hjemmerøveri er således et endog særdeles groft angreb på den enkeltes ret til at kunne opholde sig sikkert og trygt i sit eget hjem.

Det Kriminalpræventive Råd anfører, at udbyttet ved et hjemmerøveri i gennemsnit er ca. 10.000 kroner. Sammenholdes det med det nuværende strafniveau på fængsel i 2 og 6 måneder til 3 år for egentlige hjemmerøverier, burde det efter rådets opfattelse – uagtet det ikke generelt kan afvises, at strengere straf kan have en generalpræventiv virkning – allerede være tilstrækkeligt til at afholde den kalkulerende forbryder fra at begå

hjemmerøveri.

Generelt refereres der i offentligheden til en del forskellige opgørelser over antallet af hjemmerøverier, hvilket gør det svært at sammenligne tallene. Rådet foreslår derfor, at der gøres mere for at sikre en ensrettet registrering af "egentlige" hjemmerøverier.

Rigspolitiet er efter det oplyste i gang med at ændre sit journalsystem, således at egentlige hjemmerøverier registreres særskilt.

Landsforeningen af Forsvarsadvokater bemærker, at det af forslaget § 288, stk. 2, fremgår, at straffen skal skærpes, hvis "gerningsmanden er trængt ind i et privat hjem for at begå røveri", hvilket efter landsforeningens opfattelse vil afføde bevismæssige problemer, herunder afgrænsning over for forhold, hvor et indbrud har udviklet sig til røveri, uden at det har været gerningsmandens oprindelige forsæt at udøve vold eller trusler.

Som det fremgår af lovforslagets bemærkninger, foreslås der med lovforslaget en skærpelse af straffen for egentlige hjemmerøverier, hvilket vil sige røverier, hvor gerningsmanden og offeret ikke har haft forudgående personlige relationer, hvor motivet må antages at være en formodning om værdier i offerets hjem, og hvor gerningsmanden er trængt ind i det private hjem, uanset at beboerne var hjemme, jf. Rigsadvokatens redegørelser om straffene i sager om røveri begået i private hjem, som er optrykt som bilag til lovforslaget. I redegørelserne er der nærmere redegjort for de forskellige kategorier af hjemmerøverier, herunder egentlige hjemmerøverier og indbrud, som udvikler sig til røveri, ligesom redegørelserne indeholder referater af relevante domme, som ligeledes kan bidrage til afgrænsningen.

Det vil som i alle straffesager være en konkret, bevismæssig vurdering, om gerningsmanden har haft det til domfældelse fornødne forsæt til forbrydelsen.

2.3. Skærpede straffe for organiseret indbrudskriminalitet

Det Kriminalpræventive Råd bemærker, at risikoen for at blive opdaget og tiltalt for indbrud er lav i Danmark. Det vil sige, at organiserede indbrudstyre med al sandsynlighed ikke kalkulerer med at blive opdaget, og at det derfor er usikkert, om en strafskærpelse vil have den ønskede generelpræventive effekt. En højere opdagelsesrisiko vil efter rådets opfattel-

se være mere effektiv i forhold til at påvirke omfanget af kriminaliteten. Det er derfor rådets håb, at den intensive indsats mod bande- og rocker-kriminalitet vil styrke dette.

Justitsministerier er enig med Det Kriminalpræventive Råd i, at en højere opdagelsesrisiko vil kunne have en effektiv påvirkning af omfanget af indbrudskriminalitet.

Det bemærkes i den forbindelse, at det af aftalen fra maj 2011 om Styrket indsats mod kriminelle bander og organiseret kriminalitet samt styrket indsats for at beskytte ofre mv. bl.a. fremgår, at den fremadrettede efterforskning af organiserede tyvebander, hælnetværk og hjemmøvere skal intensiveres yderligere.

Der nedsættes en tværgående indbrudsenhed, som skal sikre en analysebaseret proaktiv efterforskning på tværs af politikredsenes grænser. Efterforskningen skal tilrettelægges i tæt samarbejde med Rigspolitiets Nationale Efterforskningscenter (NEC) og ved øget brug af udenlandske forbindelsesofficerer. Indbrudsenheden skal bl.a. sikre, at eksempelvis DNA-spor indsamles og analyseres med henblik på at afdække en eventuel sammenhæng mellem hjemmøveri rundt omkring i landet.

Samtidig styrkes politiets kontrolindsats i forhold til omrejsende udlændinge med henblik på at identificere mulige berigelseskriminelle. Der skal foretages yderligere kontroller på de steder og ved de rejseruter, der erfaringsmæssigt anvendes af udenlandske kriminelle, som begår kriminalitet i Danmark, bl.a. ved rastepladser, kendte opholdssteder for udenlandske kriminelle, i grænsenære områder og i øvrigt på steder, hvor politiet – herunder indbrudsenheden – har afdækket, at den relevante personkreds opholder sig.

Landsforeningen af Forsvarsadvokater bemærker, at udtrykket "organiseret indbrudskriminalitet" i forslaget § 286, stk. 1, vil kunne give anledning til fortolkningstvivel, som bemærkningerne til forslaget ikke uden videre kan afklare.

Som det fremgår af lovforslagets bemærkninger, foreslås der med lovforslaget, at straffen for organiseret indbrudstyveri, der henføres under straffeskærpselsesreglen i straffelovens § 286, stk. 1, som f.eks. tyvebander, som målrettet og systematisk stjæler betydelige værdier ved indbrud, eller som på professionaliseret vis f.eks. stjæler designermøbler fra private

hjem eller gennemfører rambuktyverier, gennemgående forhøjes med en tredjedel i forhold til den straf, der hidtil har været fastsat af domstolene. Bemærkningerne indeholder desuden referater af relevante domme, som ligeledes kan bidrage til afgrænsningen.

Som det ligeledes fremgår af bemærkningerne, henføres sådan indbrudskriminalitet som det klare udgangspunkt allerede i dag under bestemmelsen i § 286, stk. 1, og det vil fortsat være op til domstolene i den konkrete sag på baggrund af sagens omstændigheder at afgøre, om der er tale om organiseret indbrudskriminalitet eller ej.